

Klimatskatt på svensk livsmedelskonsumtion

Emma Moberg

Institutionen för energi och teknik

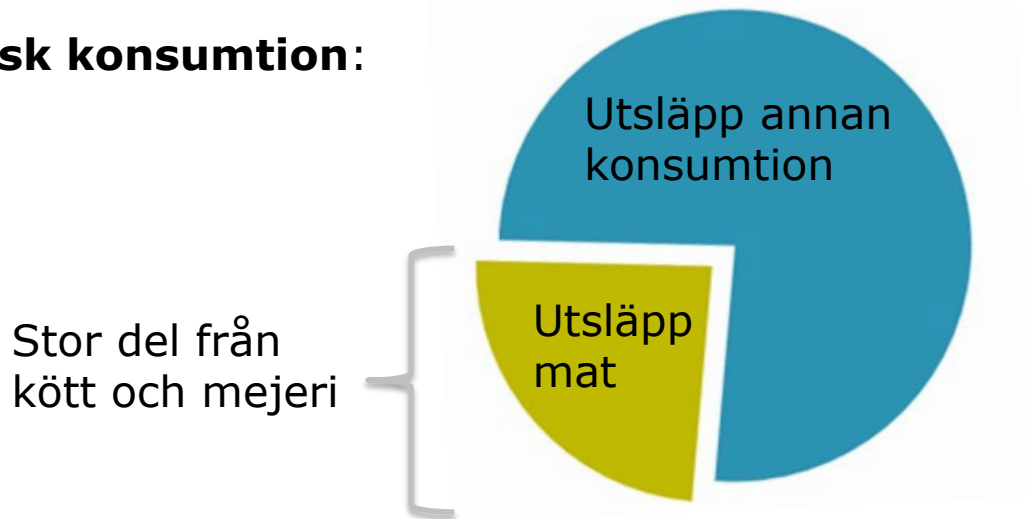
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Med i projektet är även: Elin Rööf vid institutionen för energi och teknik, Ing-Marie Gren och Sarah Säll vid institutionen för ekonomi, SLU

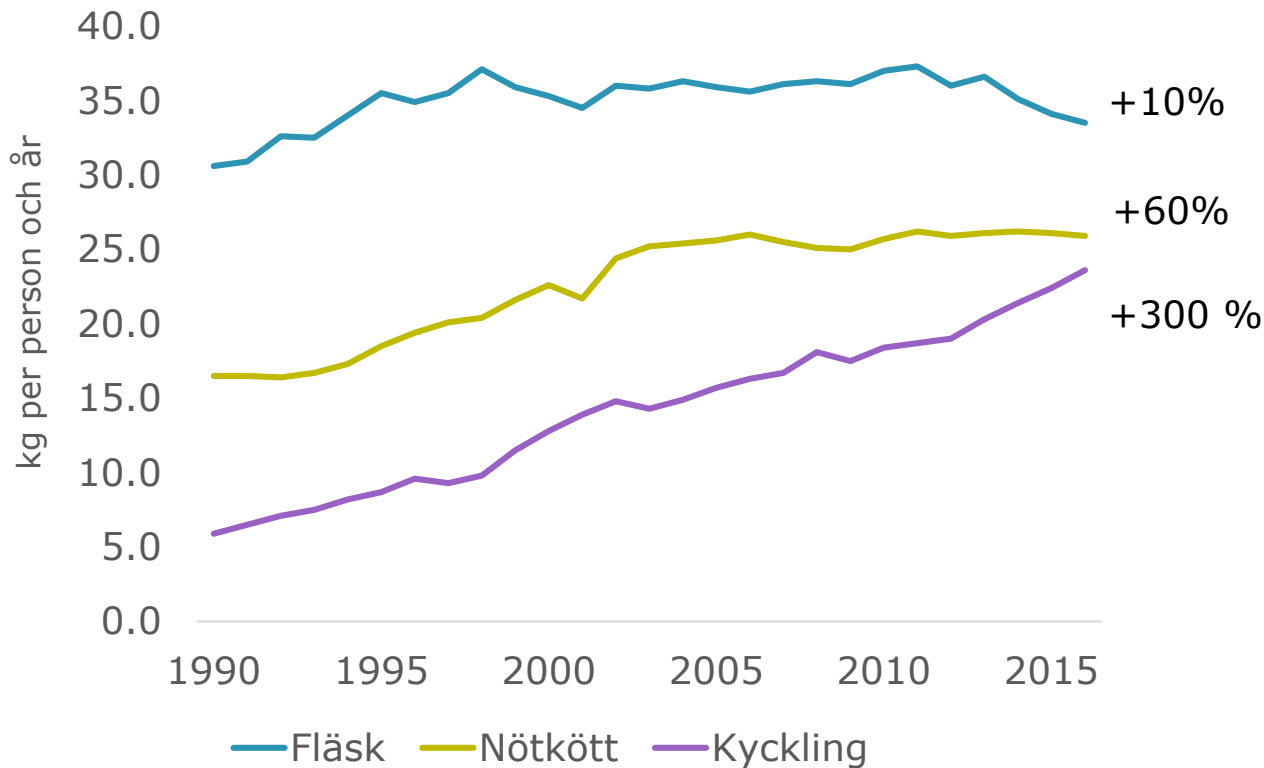
Matens miljö- och klimatpåverkan

- Markanvändning, avskogning, förorening av vatten, påverkan på biodiversitet...
- 19 - 29 % av globala växthusgasutsläpp

Svensk konsumtion:

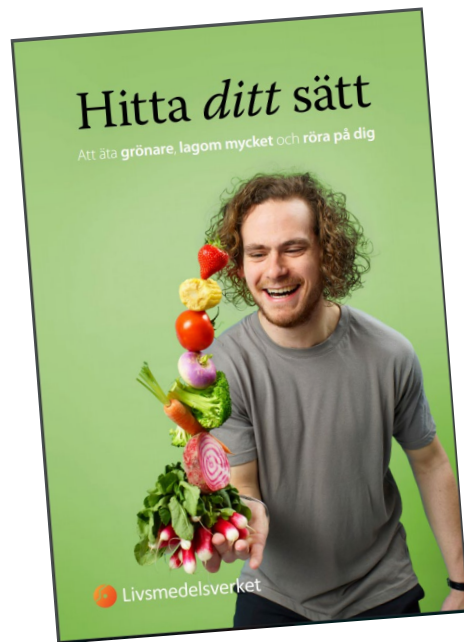
Trender inom köttkonsumtionen sedan 1990

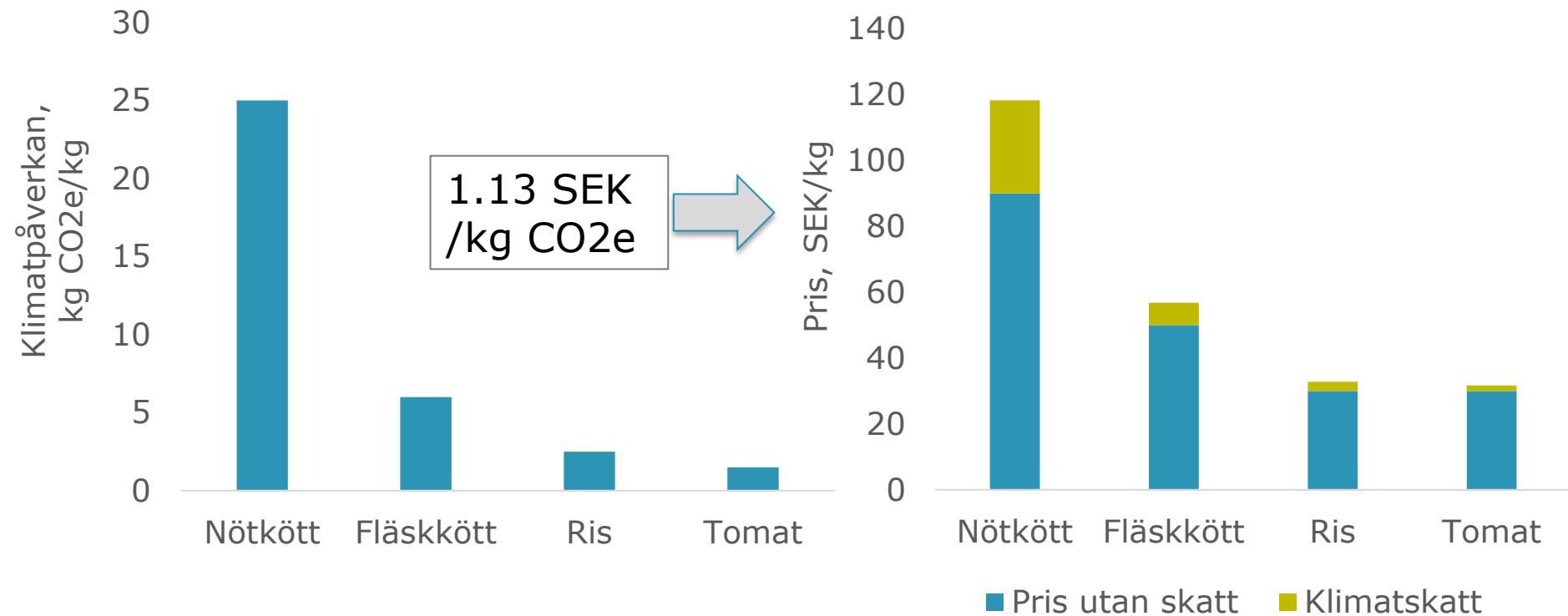
Förändrade
konsumtionsvanor
nödvändiga

...men komplexa
att genomföra

Vilka styrmedel finns idag på livsmedelssidan?

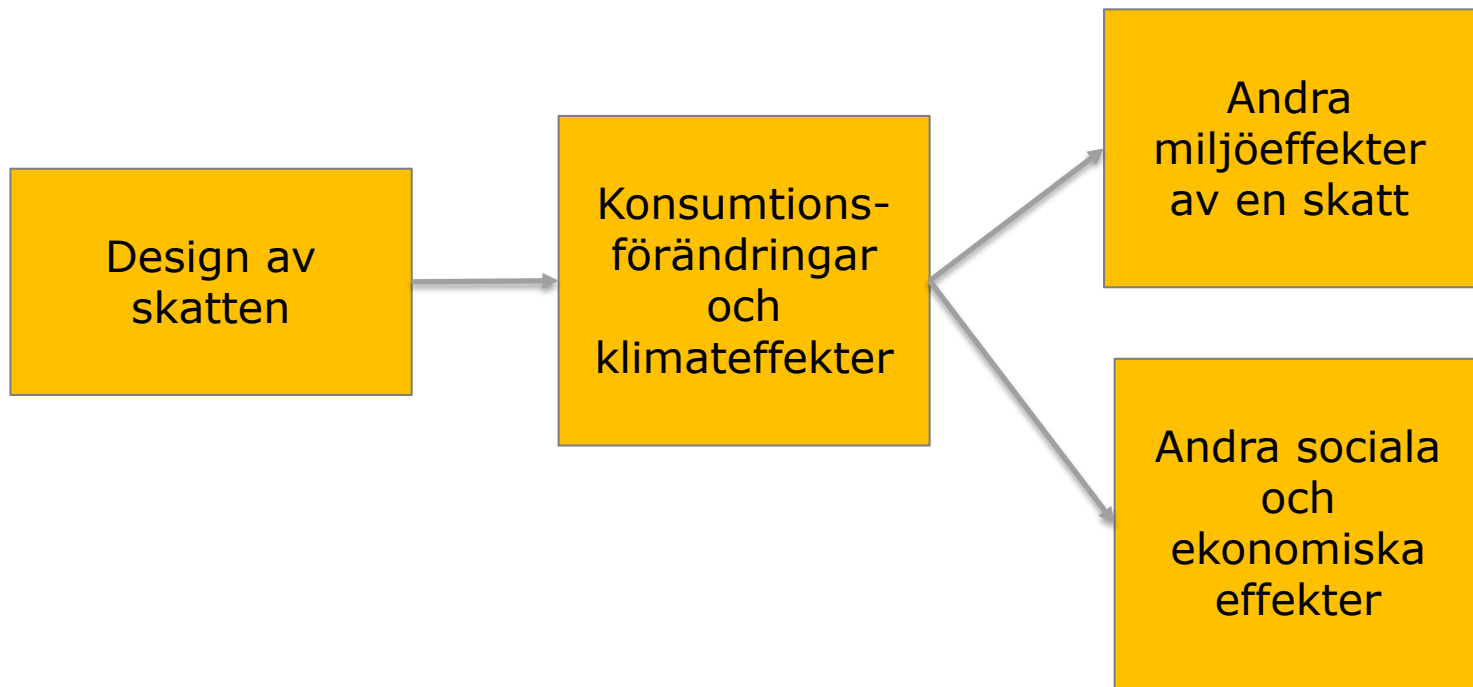
En klimatskatt på livsmedel i konsumentledet

Vad säger tidigare studier?

Studie	Region	Inkluderade livsmedel i simulering	Resultat, % minskning CO ₂ e
Wirsenius et al., 2011	EU	Kött, mejeri, spannmål, grönsaker	7 %
Edjabou and Smed, 2013	Danmark	Kött, mejeri, spannmål, grönsaker	19 %
Säll and Gren, 2015	Sverige	Kött och mejeri	12 %
Springmann et al., 2017	Global	All mat	9 %

Projektstruktur

Syfte med naturvetenskapliga delarna av projektet

Undersöka hur klimatskatt på svensk livsmedelskonsumtion kan utformas för att effektivt minska klimatpåverkan

Faktorer att ta hänsyn till:

- Så få negativa effekter som möjligt på andra miljömål
- Kostnadseffektiv skatt
- Enkel administration
- Acceperad av samhället och berörda aktörer

Data för livsmedels klimatpåverkan att basera klimatskatt på

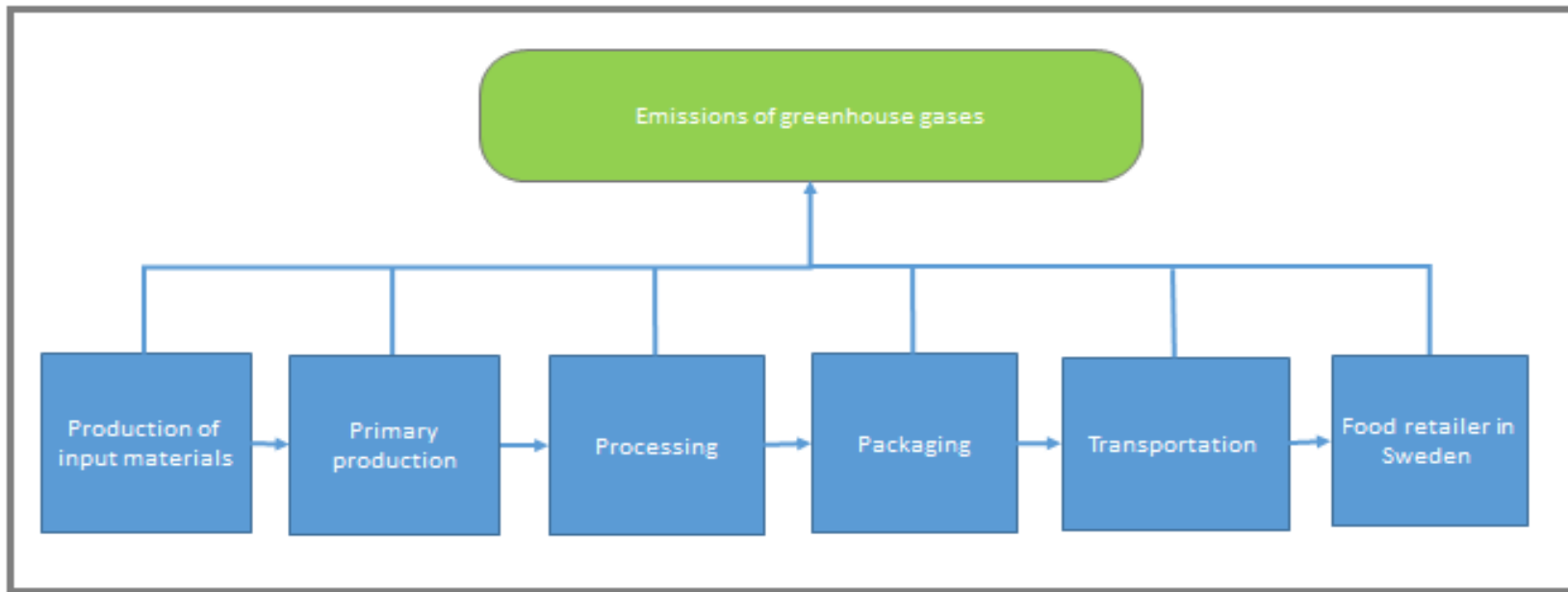
Systematic review of greenhouse gas emissions for different fresh food categories

Stephen Clune ^{a,*}, Enda Crossin ^b, Karli Verghese ^c

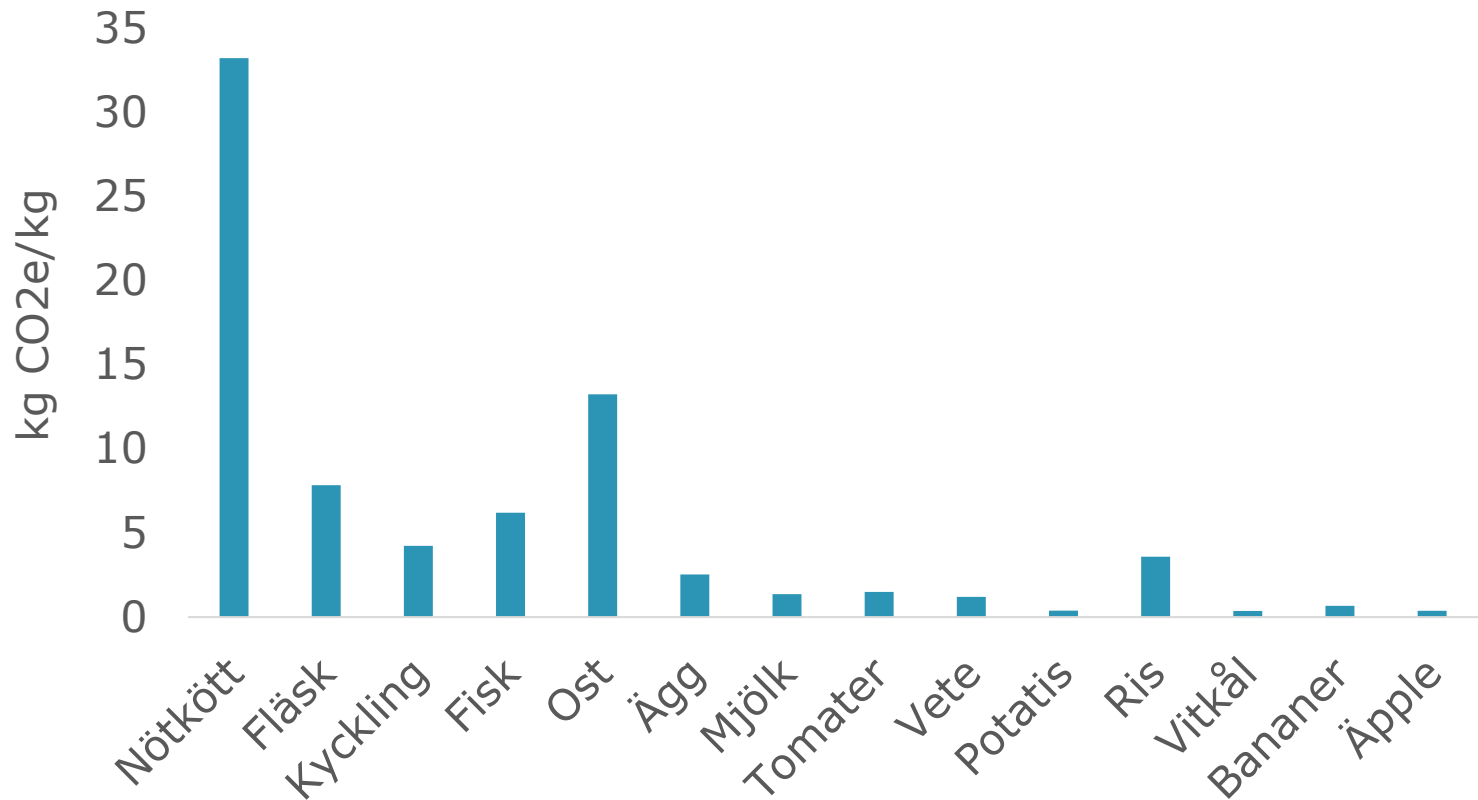
- Behöver data som är representativ för svenska marknaden (kostnadseffektivitet)
- Behöver data som är framräknad med samma metodval för alla produkter
- Behöver transparent data för enkel administration

En konsekvent och transparent metod för beräkning av livsmedels klimatpåverkan

- Klimatpåverkan för livsmedel på svenska marknaden – både svenska och importerade produkter
- Livscykelanalys (LCA) med ISO 14067 (carbon footprint standard)

Klimatpåverkan för livsmedel på svenska marknaden

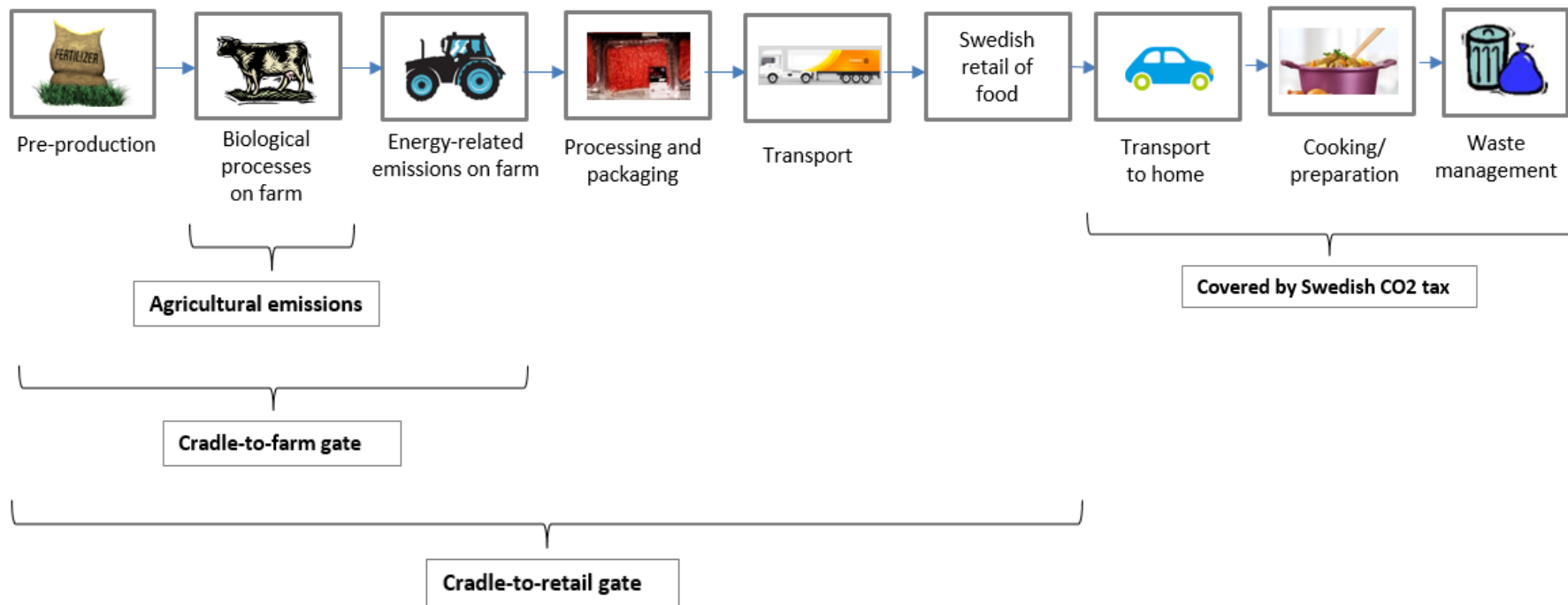
Känslighetsanalys – hur påverkar metodval i LCA resultatet?

- Val av systemgränser för studie
- Val av funktionell enhet
- Hur beräkna utsläpp från förändrad markanvändning
- Climate metrics för olika växthusgaser (GWP/GTP)

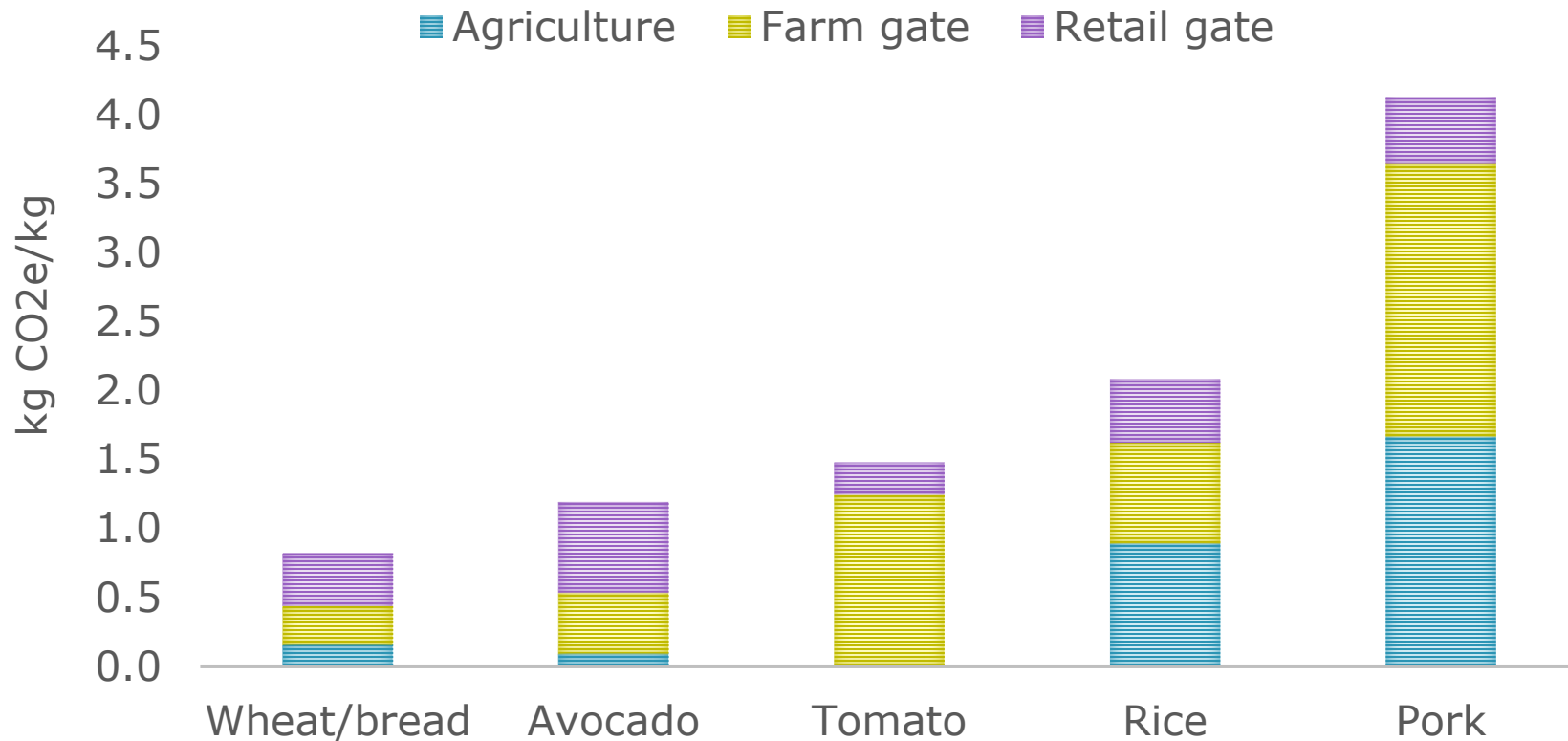
→ Hur påverkar olika metodval resultatet?

→ Vilka metodval ska användas i underlaget för en klimatskatt?

Val av systemgränser

Resultat - val av systemgränser

Diskussion – val av systemgränser

Beskatta enbart jordbrukets utsläpp

- Viktigt p.g.a. obeskattade utsläpp idag
- Administrativt enkel (enklast)
- Inte träffsäker, utelämnar viktiga utsläpp för vissa livsmedelsgrupper
- Troligtvis lägre förståelse och acceptans för skatt

Cradle to farm-gate *eller* retail-gate

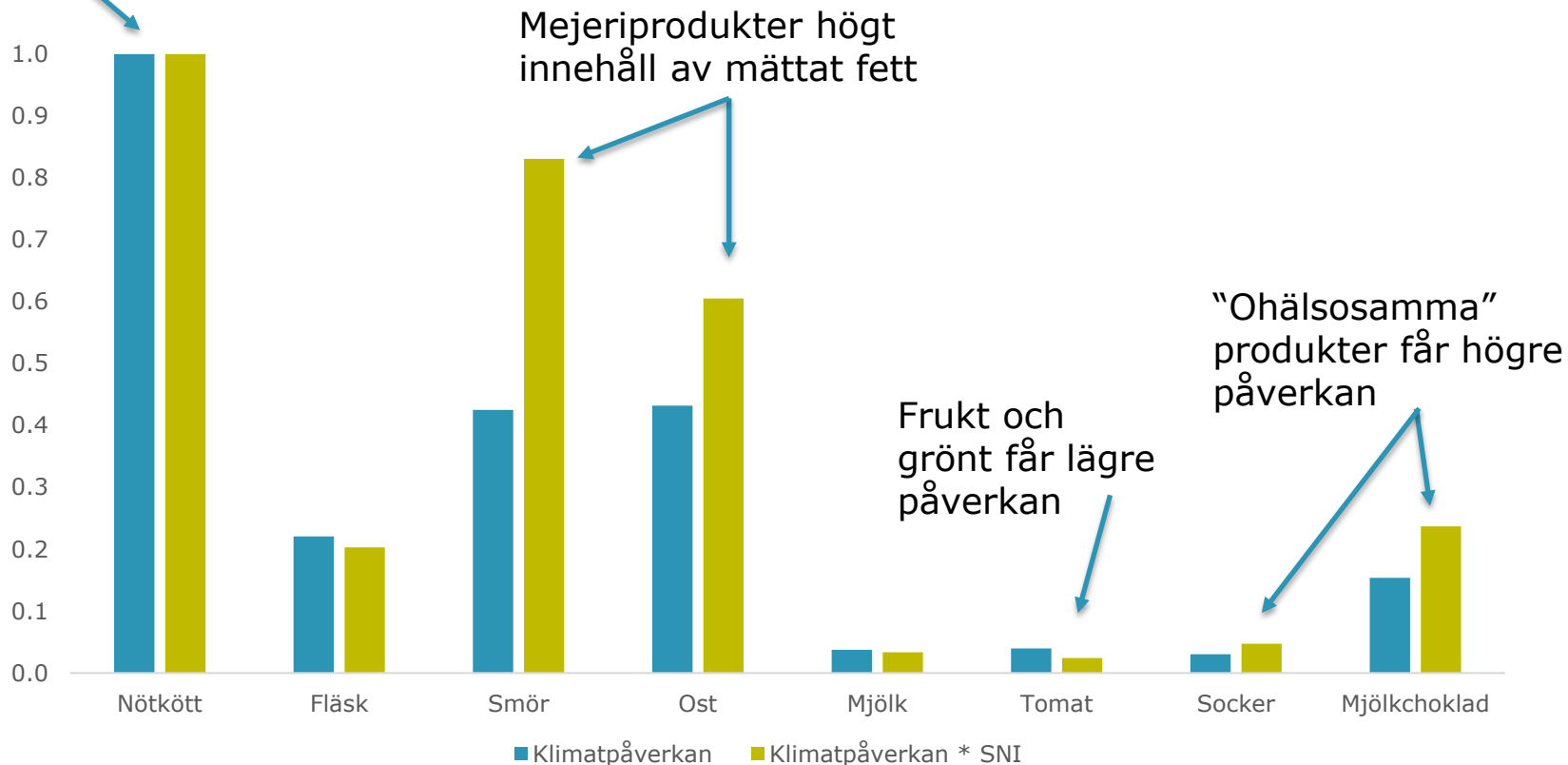
- Komplex administration
- Risk för dubbelbeskattning av utsläpp
- ...men lägre risk att utelämna viktiga utsläpp
- Troligtvis högre förståelse

Val av funktionell enhet

- Vanligtvis per kg mat
- Orättvist? Funktionen främst att ge oss näring
- Kombinera klimatpåverkan och näringsaspekter?
- Näringsaspekter kan vägas in i näringsindex, visar från 0 till 1 hur "näringstätt" ett livsmedel är
- Swedish Nutrient Index (SNI): tar hänsyn till rekommenderat dagligt intag av näringsämnen att uppmuntra respektive begränsa
- Kombineras med klimatpåverkan i ett sammanslaget index från 0 till 1 som visar hur näringstätt och klimatbra ett livsmedel är

Resultat - val av funktionell enhet

Nötkött högst i båda fallen

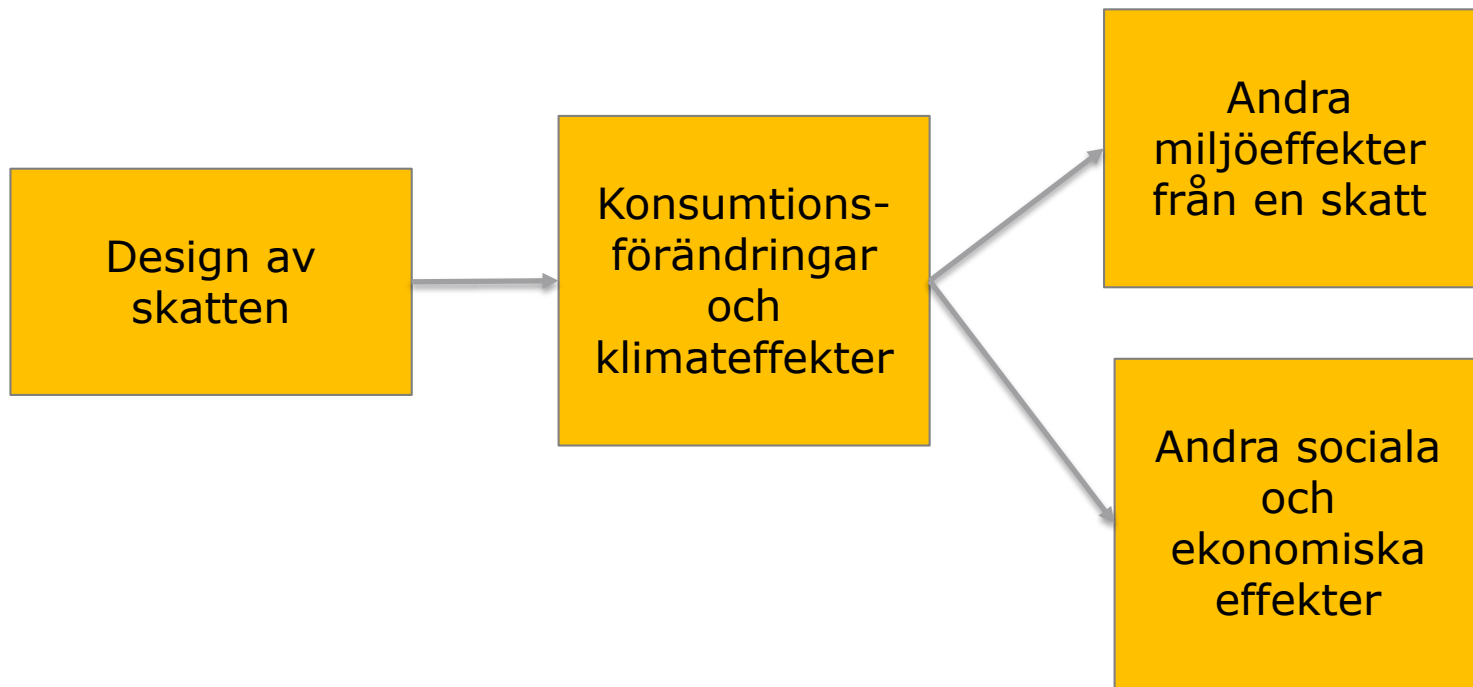
Kan näringsaspekter och klimatpåverkan kombineras i en klimatskatt?

- Att ta hänsyn till näringsaspekter får ingen drastisk ändring av resultatet
 - Subjektivt val i utformningen av index – kan leda till låg förståelse och låg acceptans
 - Komplex administration
 - Subjektivt val att "översätta" kombinationen näring + klimat till skattenivåer (finns enbart uppskattningar för kostnader per kg växthusgaser, blir inte kostnadseffektivt)
- Lämpligare att använda klimatpåverkan per kg som underlag för beskattning

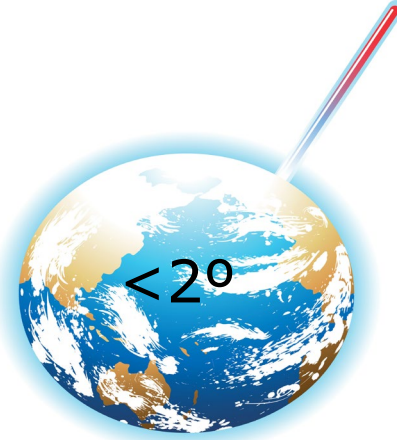
Studiens slutsatser hittills

- Politiskt beslut hur skatten sätts i slutändan
- Behov av underlag för skatt som är baserat på robusta beräkningar och som tar hänsyn till att skatten ska vara kostnadseffektiv, administrativt enkel samt accepterad
 - Studien föreslår metodik för beräkning av klimatpåverkan för användning i skatt
 - Studien ger insikt i hur olika metodval påverkar resultatet för klimatpåverkan och vad som kan vara passande i utformningen av styrmedel

Projektstruktur

Effekter på andra miljömål - synergier och målkonflikter?

Andra potentiella målkonflikter

- Svenska bönders förutsättningar och ekonomi
- Befolkningens näringsintag
- Låginkomsttagare

Tack!

emma.moberg@slu.se

